

Školní poradenství

Mgr. Alice Vašáková

Čemu se budeme věnovat (a jak budeme pracovat)

- Kontext školního poradenství, historie oboru, legislativa pro poradenství, systém poradenské péče
- Uživatelé poradenských služeb- žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, rodiče, pedagogové
- Školská poradenská zařízení, školní poradenská pracoviště a spolupracující organizace
- Komplexní poradenská péče ve škole-obsazení a role

Kazuistiky, interaktivní forma práce, modelové situace k řešení ve skupinách, samostatná práce, studium zdrojů.

Zkouška formou testu

Historický kontext

- Vznik poradenských služeb – důsledek společenských změn na přelomu 19./20. století
- Podmínky, které sehrály svou roli: vyspělost společnosti+ekonomická úroveň+skutečná „masová“ realizace školní docházky+konstituování odborných disciplín+společenské klima+proměna školského systému (škola-místo, kde se socializují a vzdělávají lidé pro potřeby společnosti)
- Hlavní obory poradenství
 - Péče o delikventy (jak je převychovat)
 - Laboratoře pro výzkum vývoje dětí (snaha o objektivní popis vývojových stadií)
 - Volba povolání (na co se kdo hodí)

Historie poradenství v česko-slovenském kontextu

- Testování pro volbu povolání po 1. světové válce
- Deformace rodičího se systému po 2. světové válce a roce 1948
- Druhá vlna budování systému v 50. letech 20. století-
výškolení učitelé (poradci pro volbu povolání, později
výchovní poradci). Odborní pracovníci mimo školy-
psychologické poradenství
- Psychologicko-výchovné kliniky (1957 Bratislava,
1958 Brno, 1959 Košice, 1967 Praha)
- 1968-síť pedagogicko psychologických poraden
(krajské, okresní)

- Opětovná ideologická deformace systému
- Postupný nárůst zájmu o žáky s výukovými problémy
- Vliv medicínského modelu-norma a patologie
- Proměna poradenských služeb po roce 1989-právní subjektivita škol-angažovanost odborníků (speciální pedagogové, ojediněle psychologové)
- Obohacení systému poradenských služeb o:
 - Speciální pedagogická centra SPC
 - Střediska výchovné péče SVP
- Od roku 2000 pokusy o koncepční systém poradenské péče ve školách (hlavní pilíře: legislativa a finance)
- Od roku 2015 zlom: legislativa podporující inkluzi (společné vzdělávání)

Orientace v tématu

- Ve skupinách poskládejte své zlomky zkušeností a informací, které máte o školním poradenství
- Informace se pokuste nějak nastrukturovat, třeba formou myšlenkové mapy
- Zformulujte, co se potřebujete dozvědět

Vnější rámec školního poradenství- legislativa

- Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon) – 561/2004, novelizace 472/2011, **82/2015**
- Vyhláška 72/2005 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, novelizace **116/2011**
- Vyhláška 73/2005 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, novelizace 147/2011, 103/2014, **27/2016**

Školský zákon-co stojí za pozornost

- Zákon je základním rámcem, do velké míry obecným, pro jeho aplikaci jsou klíčové podrobnější vyhlášky.
Co vymezuje zákon? Mimo jiné
 - Zásady a cíle vzdělávání
 - Existenci Rámcového vzdělávacího programu a školního vzdělávacího programu
 - Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami
 - Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

Vyhláška 116/2011

- Vymezuje zajištění bezplatných poradenských služeb ve školství dvěma typy institucí:
 - Školská poradenská zařízení:
 - Pedagogicko psychologické poradny
 - Speciálně pedagogická centra
 - Školy
- Vymezuje obsah poradenských služeb
- V její příloze jsou přesně popsány standardní činnosti jednotlivých článků a pracovníků
- Říká, kdo jsou uživatelé poradenských služeb: děti, žáci, studenti, jejich zákonní zástupci, školy a školská zařízení

Obsah poradenských služeb= činnost přispívající zejména k:

- Vytváření vhodných podmínek pro zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj žáků, pro rozvoj jejich osobnosti
- Naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů
- Prevenci a řešení výchovných a výukových obtíží, sociálně patologických jevů a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací
- Vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů integrace žáků se zdravotním postižením

- Vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění
- Vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky, kteří jsou příslušníky národnostních menšin nebo etnických skupin
- Vytváření vhodných podmínek.....pro žáky nadané a mimořádně nadané
- Rozvíjení pedagogicko-psychologických a speciálně-pedagogických znalostí a profesních dovedností pedagogických pracovníků ve školách a školských zařízeních
- Zmírňování důsledků zdravotního postižení a prevenci jeho vzniku

Specifika poradenství v PPP

- Služby jsou poskytovány ambulantně nebo v terénu
- PPP mají v kompetenci posuzování školní zralosti dětí
- Doporučují na základě výsledků vyšetření ZZ a ředitelům škol vřazení žáka do optimální školy a třídy
- Zjišťují speciální vzdělávací potřeby žáků v „běžných“ školách, vypracovávají odborné posudky
- Poskytují poradenské služby, které se týkají žáků s rizikem školní neúspěšnosti nebo problémů v osobnostním a sociálním vývoji
- Poskytují metodickou podporu škole
- Zajišťují prevenci sociálně patologických jevů a koordinaci metodiků ze škol

Specifika poradenství v SPC

- Poskytují pomoc žákům...se zdravotním postižením nebo znevýhodněním, kteří nejsou zařazeni do „běžných tříd běžných škol“ nebo kteří jsou v běžných ZŠ integrováni
- Stejně jako PPP zjišťují školní zralost a doporučují vřazení žáka do vhodného typu vzdělávání, zjišťují speciální vzdělávací potřeby žáků
- Přímo zajišťují speciálně pedagogickou péči a vzdělávání žákům, kteří jsou integrováni
- Poskytují poradenské služby zaměřené na pomoc při řešení problémů ve vzdělávání a psychosociálním vývoji se zřetelem k začlenění žáků do společnosti
- Poskytují metodickou podporu školám

Specifika poradenství ve škole

- Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole **zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence**, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole **může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem**.
- Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené na:

- prevenci školní neúspěšnosti
- primární prevenci sociálně patologických jevů
- kariérové poradenství integrující vzdělávací, informační a poradenskou podporu vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění
- odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků z jiného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním
- péči o vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků
- průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či výukovými obtížemi a vytváření předpokladů pro jeho snižování
- metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a sociálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti školy

Vyhláška 27/2016

- Upravuje pravidla pro vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Dítětem, žákem a studentem se SVP se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření
- PO se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti...se SVP mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Realita-proč potřebujeme školní poradenství

Běžná spádová základní škola, první třída:

- Při zahájení školní docházky je v 1.třídě 28 žáků
- 1 žák s diagnostikovaným Aspergerovým syndromem
- 2 žáci s masivními poruchami pozornosti, evidentně nezralí k zahájení školní docházky (rodiče odmítli doporučení k ročnímu odkladu)
- 1 žák pravděpodobně s lehkou mentální retardací
- 5 dětí již umí plynule číst, jeden chlapec se dle rodičů i MŠ jeví jako mimořádně nadaný, prochází vyšetřením v PPP
- Dle statistické pravděpodobnosti se mezi dětmi „skrývá“ alespoň 5 žáků s potencionálními poruchami učení

- Paní učitelka nemá zkušenosti ani s dětmi s PAS, ani s dětmi s lehkou mentální retardací
- Dle legislativy může být ve třídě jen jeden asistent pedagoga (přišel se žákem s PAS, což je problematika, na kterou je specializovaný, není motivovaný pracovat s ostatními dětmi)
- Rodiče nezralých žáků jsou od počátku školy výrazně negativně naladěni (demotivovaní „tlakem“ na odklad)
- Rodiče nadaného žáka si přejí, aby jejich dítě od počátku pracovalo podle individuálního plánu a mělo připravené takové úkoly, které jej budou rozvíjet
- Atd.

Zadání práce do mezidobí

- Na webových stránkách MŠMT najdete legislativu, o které jsme dnes mluvili.
- Jako náhradu za druhé setkání se prosím zorientujte ve školském zákonu par.16-18 a v obou „poradenských“ vyhláškách (viz výše) v poslední novelizaci
- Děkuji za pozornost